

71.

08-04, söndag, Edinburgh (TT-Reuter)

Patrick Maitland analyserar i en lång tidningsartikel i tidningen Scotsman Skandinavien utrikespolitiska läge och förklarar att de nordiska ländernas största fråga nu är om de skall upprättligt samarbeta med FN eller om de måste träffa ett ödesdigert val mellan östern och västern.

"I den norska och svenska pressen diskuteras nu öppet om det finns ett samband mellan de mystiska raketprojektlerna och detta utrikespolitiska problem", skriver Maitland, "och denna allmänna diskussion avspeglar den ständigt växande oron i skandinavernas sinnen."

Maitland citerar en artikel med rubriken "Politiska syften med de engelsk-amerikanska besöken i Sverige", vilken för tio dagar sedan upplästes i Moskva-radion, och gör följande kommentar: "Två intressanta punkter är det sarkastiska omnämnandet av förmodandet att raketerna kommer från ryska zonen och att de har politisk betydelse varifrån de än kommer. Det antyder kort sagt att de kommer från de anglosachsiska makterna och att de är ämnade att utöva politiskt inflytande. Hur det än kan förhålla sig därmed är deras betydelse därför bekräftad."

Sverige, Norge och Danmark trädde omedelbart efter vespenstilleståndet i kontakt för att återuppliva den neutrala oslogruppen och de tre utrikesministrarna har senare sammanträffat i Oslo. Man kan emellertid lägga märke till att varje omnämnande av skandinaviskt samarbete kritiserats av den finska pressen, vilken ännu står under censur och är officiellt inspirerad. Finska pressen befarar att en sådan gruppbildning skulle leda till skapandet av ett västblock. Det intressanta är att en sådan frukten skall yppas från vad som när allt kommer omkring är den ryska sidan.

Allt tal om nordiskt samarbete begränsar sig numera till ekonomiska frågor. Det är därför de skandinaviska ledarna nu hoppas att deras utrikespolitik skall föra till samarbete under FN och icke leda till anslutning till någondana av stormaktsgrupperna.

Maitland omnämner tre huvudproblem: 1) Det förnyade amerikanska kravet att

Island på sikt skall utarrendera ett flygfält. 2) Ryktet att Sovjet med den norska regeringen dryftat frågan om äganderätten till vissa mindre kolgruvor på Spetsbergen. 3) Ålandsbarnas önskan att återförenas med Sverige.

Ålandsbarnas öde är av relativt ringa betydelse i jämförelse med frågan om Finlands framtid, anser Maitland, och Finland befinner sig nu inom Sovjets inflytelsefär. Sovjet gränsar till Norge nära Petsamo och Sverige är i viss mening omringat av Sovjet. Norge har kusten öppen västerut med landgräns med Sovjet och ett oroligt Sverige och hoppas desperat att intet val mellan östern och västern skall behöva träffas.

Allt detta gör Danmarks framtid särskilt viktig. Sydslesvigska frågan intresserar nu både Sverige och Norge förslåvitt den inverkar på de fria förbindelsemöjligheterna till och från Östersjön och därmed till och från den svenska kusten.

Man kanske hoppas att så länge ryssarna anser att intet tryck västerifrån utövas på Sverige och Norge kommer de inte att finna det nödvändigt att ta en sådan ställning till frågan om Sydslesvig som indirekt skulle innebära ett ryskt beslut att kontrollera infarten till Östersjön. Och detta är kanske det mest hoppfulla tecknet i det nuvarande läget."

72.

08-05, måndag, Malmö (TT), nr 2

Ett mystiskt föremål som kan antas vara en 'spökraket' eller snarare en del av en sådan pjäs, hittades i fredags kväll av en lantbrukare i södra Sverige. Han tillkallade fjärdingsmannen i orten, som grävde fram det mystiska föremålet, vilket borstat sig 25 å 30 cm ned i marken. Fyndet var likt en oljekanna och hade en längd av omkring 10 cm. I ena ändan fanns det en 50 m lång kopparlina och själva 'kannen' vägde omkring ett kg. Fjärdingsmannen vägde sig emellertid inte på att undersöka fyndet närmare, då han fruktade att metallkannen kunde innehålla något sprängämne. Han alarmerade i stället militärmyndigheterna.

73.

08-05, måndag, Stockholm (TT), nr 4

Det 'mystiska' föremål som man påträff-